

C34 – C-WEL6

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

8 januari 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIYN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van de heer Felix Strackx tot mevrouw Brigitte Grouwels, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid, over de implementatie van het gelijkekansenbeleid voor de gehandicapten
Met redenen omklede motie

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Donderdag 8 januari 1998

VOORZITTER : Mevrouw Trees Merckx-Van Goey

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.15 uur.*

Interpellatie van de heer Felix Strackx tot mevrouw Brigitte Grouwels, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid, over de implementatie van het gelijkekansenbeleid voor de gehandicapten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Strackx tot mevrouw Grouwels, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid, over de implementatie van het gelijkekansenbeleid voor de gehandicapten.

De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, het zal u niet onbekend zijn dat ik het gelijkekansenbeleid zoals dat door mevrouw Van Asbroeck – of door wie weet wie – werd ontwikkeld, niet in het hart draag. Ik vind het niet alleen onwenselijk, maar bovendien hoogst ondoeltreffend.

Het is de taak van de overheid om er op elk niveau voor te zorgen dat alle burgers op een rechtvaardige manier worden behandeld. Iedere minister moet daarover waken in het door hem of haar gevoerde beleid. Werken met doelgroepen die op een volkomen arbitraire en kunstmatige manier worden aangeduid, is een fragmentarisch beleid. Dit heeft bovendien bijna automatisch tot gevolg dat een aantal mensen die net niet tot één van deze doelgroepen behoren maar toch ook het slachtoffer zijn van een of andere vorm van discriminatie, zich verongelijkt en nog meer achtergesteld voelen.

Van de vier gekozen doelgroepen bevinden de gehandicapten zich zonder enige twijfel in een weinig benijdenswaardige positie in onze maatschappij. Dit ligt minder voor de hand voor de andere

uitverkoren groepen, die trouwens zo heterogeen samengesteld zijn dat ze het zelfs niet eens raken over wat ze eigenlijk willen. De zogenaamde achterstelling van deze groepen komt mij nogal artificieel en geforceerd over.

Als ik de minister van Gelijkekansenbeleid dus aanvankelijk enig krediet gunde, kwam dat omdat ze iets wou doen voor de gehandicapten. Dat was althans zo in theorie, door enkele woorden op papier te zetten. In de praktijk hebben we daar echter niet veel van gemerkt. Het verwonderde mij dan ook dat de heer Swennen in de plenaire vergadering de uittrekkende minister Van Asbroeck zo uitgebreid bewierookte voor haar inspanningen voor de gehandicapten.

Wij hadden misschien niet verwacht dat de nieuwe minister van Gelijkekansenbeleid het roer resoluut zou omgooien, maar wel dat ze minstens voor enige accentverschuivingen zou zorgen. Deze hoop werd evenwel reeds na enkele dagen de kop ingedrukt toen we bij het aantreden van de kersverse minister een interview lazen waarin ze werd ondervraagd over haar aandachtspunten. De prioriteit van de minister ging duidelijk uit naar de evenredige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen op alle beslissingsniveaus. Vervolgens had de minister het over de homo's en lesbiennes, en over de migranten. Over de gehandicapten werd met geen woord gerept. De reporter drong nog even aan, maar tevergeefs. In die periode werd dit interpellatieverzoek ingediend. Het is dus al zeer oud.

Ondertussen is natuurlijk al veel meer bekend over het beleid van de minister ten aanzien van gehandicapten. Wij lezen in de beleidsbrief dat het Vlaams gelijkekansenbeleid voor personen met een handicap op twee pijlers rust of, beter gezegd, zal rusten : het betrekken van de doelgroep bij het beleid en het voeren van een beleid dat uitgaat van autonomie. Wordt op dit ogenblik de doelgroep al betrokken bij het beleid ? Op welke manier

Strackx

gebeurt dit dan ? Wordt het Vlaams Fonds hier ook bij betrokken ?

Er was het onderzoek 'Gelijke kansen voor personen met een handicap in Vlaanderen in het licht van de VN-standaardregels', waar zich blijkbaar wat problemen voordeden met de Vlaamse medewerking. Mevrouw Avontroodt ondervraagt daar straks minister Martens over, dus laat ik de eer aan haar. Mevrouw de minister, u wilt uit de resultaten van dat onderzoek in de eerste plaats het beleid van sensibilisering en de positieve beeldvorming implementeren. U gebruikt hiervoor het woord 'voortzetten'. Eerlijk gezegd heb ik daar als modale Vlaming tot nu – en ik bedoel daar dan de voorbije twee en een half jaar mee – nog maar weinig van gemerkt. Wat hebt u als minister reeds ondernomen om deze positieve beeldvorming te bevorderen ? Is dit eigenlijk geen opdracht voor het Vlaams Fonds ? Het valt op dat het Vlaams Fonds in de beleidsbrief nergens wordt vermeld.

Ten slotte is er het project 'Toegankelijkheid'. Het gebrek aan toegankelijkheid is inderdaad één van de hoofdproblemen waarmee gehandicapten te maken krijgen. Het betreft de toegankelijkheid in al haar betekenissen, die sterk variëren al naargelang de aard van de handicap. Over één van die problemen van toegankelijkheid hadden we het gisteren in de commissie nog : de problemen die gehoorgestoorden op dit vlak ondervinden.

Op een bepaald ogenblik liet de minister-president zich ontvallen dat het ideaal zou zijn indien één minister over alle bevoegdheden voor alle facetten van het gehandicaptenbeleid zou beschikken. Achteraf beweerde hij dat dit een boutade was, maar hij had met zijn uitspraak overschot van gelijk. Daarom vind ik het spijtig dat de Vlaamse regering juist het tegenovergestelde doet, en het gehandicaptenbeleid nog meer versnipperd.

De voorzitter : De minister-president heeft nog meer gezegd. Hij zei ook dat dit tot grove onrechtvaardigheden zou kunnen leiden.

De heer Felix Strackx : Wij hebben een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap. Dat Fonds kan jaarlijks over het niet onaanzienlijke bedrag van 28 miljard frank beschikken. Ik vind het eerlijk gezegd nogal cynisch dat u met 10 miljoen frank een toegankelijkheidsbeleid gaat voeren. Ik heb dan ook een amendement op de begroting ingediend om deze 10 miljoen frank over te hevelen naar het Vlaams

Fonds. Naar mijn mening is het de minister van Welzijn die een inclusief beleid moet voeren voor de gehandicapten, in overleg en in samenwerking met het Vlaams Fonds, dat zowel beleidsvoorbereidend werk moet leveren als het door de minister gekozen beleid moet uitvoeren.

Ik begrijp niet waarom men altijd maar meer organismen en instanties wil oprichten en in het leven roepen, terwijl we al iets hebben dat degelijk functioneert. Natuurlijk kan het altijd nog beter, en kunnen er indien nodig nieuwe opdrachten en taken worden toegewezen, maar laat ons toch als-tublieft de versnippering in honderden projecten en projectjes afleren en eindelijk coherent en gestroomlijnd werken. Dit is geen kritiek op uw persoonlijk beleid, maar op het algemene regeringsbeleid. Juist voor het gehandicaptenbeleid is dat erg belangrijk. Het is bovendien mogelijk : we hebben het instrument al ter onzer beschikking.

Mijn vragen aan de minister zien er enigszins anders uit dan in het oorspronkelijke interpellatieverzoek, omdat die ondertussen wat gedateerd zijn. Ik herhaal ze voor alle duidelijkheid nog even. Hoe wordt de doelgroep op dit ogenblik betrokken bij het beleid ? Welke maatregelen werden getroffen om de positieve beeldvorming over gehandicapten bij het brede publiek te bevorderen ? Hoe wordt het toegankelijkheidsbeleid voor gehandicapten geïmplementeerd, vooral in het licht van het toch wel zeer beperkte beschikbare budget ? Werd het Vlaams Fonds bij de drie voorgaande maatregelen betrokken ? Hoe ziet de minister de rol van het Vlaams Fonds in het gehandicaptenbeleid ? Kan de minister met mij akkoord gaan dat het voeren van een geïntegreerd gehandicaptenbeleid, gelijke kansen inbegrepen, eigenlijk beter zou worden toevertrouwd aan één minister ?

De voorzitter : De heer Aers heeft het woord.

De heer Wilfried Aers : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb een artikel van een hele tijd geleden teruggevonden, dat aan mijn aandacht was ontsnapt. Mevrouw de minister, daarin lees ik dat u de ambitie had een overlegorgaan in het leven te roepen waarin de lesbiennes en homo's samen met de Vlaamse overheid zouden zetelen. Ik heb hierover ooit een schriftelijke vraag gesteld.

Indien ik mij niet vergis, deed ook uw voorgangster ernstige pogingen om deze mensen rond de tafel te krijgen, maar het bleek dat zij elkaar rauw lustten en dat deze groep enkel uit was op het verkrijgen van subsidies. Bent u er ondertussen in geslaagd

Aers

deze mensen rond de tafel te krijgen en met hen rechtlijnige afspraken te maken, voor zover met deze mensen over rechtlijnigheid kan worden gesproken ?

De voorzitter : De heer Vandendriessche heeft het woord.

De heer Bart Vandendriessche : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, we begrijpen de bekommernis van de heer Strackx niet zo goed. We zien niet goed in dat er sprake is van een versnippering. Integendeel, hoe meer aandacht aan deze groep wordt besteed, hoe positiever het resultaat. We moeten uitgaan van het algemene beeld van een solidaire samenleving waarin geen enkele achterstelling of polarisatie bestaat, en waarin iedereen volop van alle rechten kan genieten.

Een positieve beeldvorming ten aanzien van de personen met een handicap is erg belangrijk, en vormt het vertrekpunt van het Vlaams Fonds en van vele organisaties op lokaal niveau. Volgens mij moet dit standpunt op zoveel mogelijk plaatsen worden geuit.

Wat de taak van de minister betreft, moet zij zich vooral richten op de toegankelijkheid in de breedste zin van het woord. Zij moet hier niet enkel aandacht aan besteden voor de gehandicapten, maar ook voor de bejaarden en alle andere groepen. Dit houdt geen misprijzen in ten aanzien van deze groepen, het is een accent dat heel terecht gelegd moet worden.

De voorzitter : Minister Grouwels heeft het woord.

Minister Brigitte Grouwels : Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik wens ieder van u en de hele Vlaamse samenleving een gelukkig nieuwjaar, een goede gezondheid en een groot welzijn.

De vragen van de heer Strackx zijn gebaseerd op gegevens van een tijdje geleden. Ondertussen werd in de beleidsbrief duidelijk gemaakt dat er wel aandacht wordt besteed aan de gehandicapten. De titel van de beleidsbrief hebben we wat speels opgevat : het was onze bedoeling om reeds met de titel duidelijk te maken dat ook in het gelijkekansenbeleid veel aandacht aan deze groep wordt besteed. Daarom werd in de titel, weliswaar niet in reliëf, met brailletekens een naam vermeld. Ik weet niet of u reeds de verbeterde versie van de voorpagina hebt ontvangen. Reeds van bij de aanvang vormden de gelijke kansen van de gehandicapten een doel.

Ik wil de heer Strackx erop wijzen dat de uitbouw van het gehandicaptenbeleid een coördinerende bevoegdheid van de minister van Welzijn is. Niemand trekt dat in twijfel. Slechts in het kader van de uitvoering van mijn inclusieve bevoegdheid als Vlaams minister van Gelijkekansenbeleid, wil ook ik een gelijkekansenbeleid voeren voor de personen met een handicap. Deze mensen worden met problemen geconfronteerd op zowat alle domeinen van het maatschappelijk leven, waardoor de verantwoordelijkheid voor hun integratie tot de bevoegdheden van verschillende ministers behoort. Als Vlaams minister van Gelijkekansenbeleid vallen een aantal specifieke aspecten onder mijn bevoegdheid.

Ik wil graag nogmaals de assen vermelden waar rond ik het gelijkekansenbeleid heb opgebouwd. Ten eerste richt het beleid zich op het bevorderen van gelijke kansen voor vrouwen en mannen op alle maatschappelijke domeinen en op alle beslissingsniveaus. Ten tweede is het beleid gericht op het bevorderen van gelijke kansen voor die groepen die omwille van hun afkomst, seksuele geaardheid of handicap, af te rekenen hebben met een feitelijke discriminatie of met onvoldoende gelijke persoonlijke en maatschappelijke kansen.

Men mag niet uit het oog verliezen dat vrouwen een meerderheid vormen. De problematiek van de minderheden is bovendien fundamenteel anders dan die van de vrouwen, en wordt ten dele ook door andere ministers behartigd. Mijn aandacht gaat in de eerste plaats naar het bevorderen van gelijke kansen voor vrouwen en mannen. Voor het gelijkekansenbeleid ten aanzien van de minderheidsgroepen wordt gelijke aandacht besteed aan de drie groepen.

Het Vlaams gelijkekansenbeleid ten aanzien van personen met een handicap steunt op twee pijlers : de doelgroep betrekken bij het beleid, en een beleid voeren op basis van de autonomiegedachte. Het beleid wordt ingepast in de standaardregels van de Verenigde Naties betreffende het bieden van gelijke kansen aan personen met een handicap. Deze standaardregels werden op 20 december 1993 aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Het tot nu toe gevoerde beleid van sensibiliseren en positieve beeldvorming, waarbij gewezen wordt op de mogelijkheid tot integratie in het maatschappelijk leven, zal ik voortzetten.

Daarnaast is toegankelijkheid van het allergrootste belang bij het bieden van gelijke kansen aan ieder-

Grouwels

een op alle deelterreinen van het maatschappelijk leven. Inzake toegankelijkheid kan er een onderscheid worden gemaakt tussen de toegankelijkheid van de materiële leefomgeving – ik denk aan gebouwen, openbaar vervoer en straten – en de toegang tot informatie en communicatie. Op basis van een onderzoek naar de remmende factoren zal ik concrete voorstellen formuleren om de toegankelijkheid te bevorderen. Het is de bedoeling om verschillende initiatieven te coördineren. Hiervoor heb ik een budget ter beschikking gesteld.

Mijnheer Strackx, u vraagt welke stappen ik heb ondernomen om het gelijkemansbeleid voor personen met een handicap te implementeren. Mijn voorganger heeft reeds een aanzet gegeven voor een structurele uitbouw van dit beleid. Binnen de administratie van de Vlaamse Gemeenschap werd een cel Gelijke Kansen gecreëerd, die werkt aan de beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie voor de verschillende doelgroepen die ik daarnet heb opgesomd.

Er werd ook een interdepartementale commissie voor Gelijke Kansen opgericht, waarin een vertegenwoordiger van het Vlaams Fonds voor Integratie van Personen met een Handicap zetelt. De commissie biedt zowel aan het Fonds, als aan alle departementen van de Vlaamse Gemeenschap een forum om gezamenlijke acties op te zetten en maatregelen ter bevordering van personen met een handicap te nemen.

Daarnaast werd de opdracht gegeven om wetenschappelijk onderzoek te verrichten ter ondersteuning van het beleid. Het HIVA kreeg eind 1995 de opdracht een doorlichting te maken van de problematiek van gehandicapten in het licht van de uitbouw van een gelijkemansbeleid. Hierbij werden de VN-standaardregels betreffende het bieden van gelijke kansen aan gehandicapten gehanteerd.

Het rapport biedt een uitgebreid overzicht van wat reeds werd gerealiseerd in Vlaanderen, en bevat beleidsaanbevelingen voor de vooruitgang van de gelijke kansen voor deze doelgroep. De toegankelijkheid werd als een prioritair thema belicht. Deze studie is gerealiseerd met een budget van 290.000 frank. Als u dat wenst, kan ik u alle relevante cijfers bezorgen.

In het kader van het programma humane wetenschappen werd in beleidsgericht onderzoek voorzien. Onderzoeksinstellingen werden verzocht om onderzoeksvoorstellen in te dienen over het thema

van de toegankelijkheid voor gehandicapten. Er werden reeds een viertal voorstellen ingediend. Pas eind april zal de jury een beslissing nemen.

Toegankelijkheid is van het allergrootste belang bij het spreken over gelijke kansen voor iedereen op alle deelterreinen van het maatschappelijk leven. Sprekend over toegankelijkheid moet men een onderscheid maken tussen toegang tot de leefomgeving en deze tot informatie en communicatie.

Wat de toegang tot informatie betreft, werd met de VRT een Teletekstproject voor gehandicapten opgestart. Dit project werd reeds eenmaal verlengd. Het contract met de makers van deze Teletekstpagina's en de VRT, moet in april van dit jaar worden hernieuwd. We hebben het voornemen om dat ook effectief te doen, maar dan wel na een evaluatie van dit project. Bij deze evaluatie zal ook de doelgroep worden geraadpleegd.

Inzake de toegankelijkheid van de leefomgeving werd eind 1997 nog een projectsubsidie toegekend aan twee toegankelijkheidsbureaus. Ze hebben de opdracht gekregen om een inventaris op te maken van de lacunes met betrekking tot de toegankelijkheid van de wetgeving. Ze zullen een voorstel uitwerken voor een geïntegreerd toegankelijkheidsbeleid.

U hebt gelijk als u zegt dat het Vlaams Fonds hier een belangrijke rol heeft te vervullen. Vanuit de invalshoek der gelijke kansen heb ik natuurlijk met deze thematiek te maken. Maar er zijn ook nog andere ministers die met deze problematiek worden geconfronteerd. Ik denk dan onder meer aan de minister van Vervoer en de minister die verantwoordelijk is voor de openbare gebouwen. Een geïntegreerd beleid inzake toegankelijkheid is dus nodig. In de begroting voor 1998 werd er nominatief in een subsidie van 10 miljoen frank voorzien voor de uitvoering van projecten die de toegankelijkheid moeten bevorderen. Er staat dus heel wat op stapel, in afwachting van de resultaten van de opdracht die de twee studiebureaus eind 1997 hebben gekregen.

De activiteiten in de gehandicaptensector zelf worden via gesubsidieerde projecten ondersteund – in de mate dat ze aansluiten bij het vooropgestelde beleid. Dat beleid schrijft een positieve beeldvorming en toegankelijkheid voor. De lijst van de sedert 1995 toegekende projectsubsidies, met vermelding van het project, de organisatie die het project indient, en het toegekende bedrag, zal ik aan de commissie bezorgen. Het gaat vooral om projecten in verband met een positieve beeldvorming. Ik denk dan onder meer aan de beeldvorming bij jon-

Grouwels

geren, en aan de beeldvorming over vrouwen met een handicap.

Mijnheer Aers, ik heb inderdaad gesproken met vertegenwoordigers van homo- en lesbischeorganisaties. Ik heb hen laten verstaan dat het bestaan van één overlegorgaan het werk van de Vlaamse regering zou vergemakkelijken. De bal ligt nu in hun kamp. Er zijn overigens reeds een aantal grote koepelorganisaties ontstaan. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de Lesbotaafel, die onder impuls van mijn voorgangster is totstandgekomen en waarin alle lesbischeorganisaties zich hebben verenigd. Verder bestaat er ook de FWH, de Federatie Werkgroepen Homoseksualiteit. De FWH is een grote verzameling van organisaties en omvat bijna de hele holebi-groep. Ik zeg niet dat alle organisaties hierin zijn vertegenwoordigd, maar het gaat toch om een belangrijk representatief orgaan. Ik voer gesprekken met deze organisaties. Het is vandaag nog niet duidelijk of er uiteindelijk een gesprekspartner zal komen; de komende maanden zal daarover wellicht meer duidelijkheid worden geschapen.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Ik dank mevrouw de minister voor haar antwoord. Ik heb nog enkele bijkomende vraagjes. Als ik het goed heb begrepen, is de betrokkenheid van de doelgroep bij het beleid beperkt tot de deelname van een vertegenwoordiger van het Vlaams Fonds aan die interdepartementale commissievergaderingen. Is dat niet wat aan de magere kant ?

Minister Brigitte Grouwels : Bij de gesprekken met de twee toegankelijkheidsorganisaties zaten ook rechtstreeks betrokken gehandicapten aan tafel. Ik wil in de mate van het mogelijke het gesprek met hen voeren. Gehandicapten nemen deel aan de gesprekken namens de organisaties waarmee we samenwerken inzake beeldvorming.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : De toegankelijkheidsbureaus zijn eigenlijk ontstaan op vraag van de gehandicapten zelf. Gehandicapten maken de raad van bestuur uit, en vormen voor een groot gedeelte het personeelsbestand. De betrokkenheid van onder meer doven, slechthorenden en blinden is erg groot. Hun inbreng is in de praktijk zeer intensief.

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Ik wil nog wat zeggen over die positieve beeldvorming. Die is erg belangrijk : er bestaan in onze samenleving nog veel vooroordelen over gehandicapten. Volgens mij zijn er meer vooroordelen over gehandicapten dan over de andere doelgroepen van uw beleid. Ik heb al wel een campagne gezien ter bevordering van een positieve beeldvorming van migranten, maar niet van gehandicapten. Er werden wel reclamespotjes uitgezonden voor initiatieven als 'roze zaterdag', maar van acties ten gunste van gehandicapten heb ik niks gemerkt.

Minister Brigitte Grouwels : Er werd inderdaad tot op heden nog geen algemene campagne gevoerd over de beeldvorming van gehandicapten, bijvoorbeeld door middel van spotjes op de VRT. Voor de jongeren werd er wel via projecten als 'Groot Gelijk' en 'Jeugdliteratuur' aan de beeldvorming van gehandicapten gewerkt. Dat kwam in die boekjes aan bod.

De heer Felix Strackx : Over welke boekjes hebt u het ? Ik heb ze allemaal gelezen, maar kan me niet herinneren daar iets over gevonden te hebben.

Minister Brigitte Grouwels : Ik geef toe dat het, precies omdat het op jongeren gericht was, nogal fantasievol geformuleerd was.

Op dit ogenblik komen wel voorstellen binnen omtrent een positieve beeldvorming van gehandicapten. We bestuderen nu deze voorstellen. Ik deel aan de commissie mee dat we ons hebben voorgenomen om geen continue projectbeoordeling uit te voeren, maar wel op vaste tijdstippen te evalueren. Dit zal waarschijnlijk drie- of viermaal per jaar gebeuren. Over een eerste reeks van projecten zal in maart een beslissing worden genomen. Ik kan me daar nu dus nog niet over uitspreken.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Aers werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

[...]

– De vergadering wordt gesloten om 12.05 uur.